

Afgørelser – Reg. nr.: 07853.00

Fredningen vedrører: Kong Humbles Høj - Afvist

Domme

Taksationskommissionen

Naturklagenævnet

Overfredningsnævnet   06-05-1993

Fredningsnævnet   15-01-1992

Kendelser

Deklarationer

FREDNINGSNÆVNET >

481 Syd-Langelands Kommune

KONG HUMBLES HØJ

1311 II SØ

1211/-7-0030

IKKE FREDET

INDHOLDSFORTEGNELSE

- 15.1.1992 (nævn 134/89) om fredning af langdysse
- 6.5.1993 (OFN 4/93) - FREDNINGEN AFVIST AF OFN.

MATRIKELFORTEGNELSE

(ajour pr. 6 / 5 19 93)

Fredningen omfatter (helt eller delvis) følgende matrikelnumre:

matr.nr. 12b Humble By, Humble

Gældende matrikulært kortbilag:

Se også REG. NR.:

Kong Humbles Grav

Frs. 134/1989:

År 1992, den 15. januar,

afsagde fredningsnævnet for Fyns Amts Sydlige Fredningskreds så-
lydende

K E N D E L S E :

Den 28. juni 1910 tinglystes en fredning af langdyssen kaldet "Kong Humbles Grav" på matr. nr. 12 b Humble by, Humble. Ifølge denne fredning forpligtedes den daværende ejer og alle efterfølgende ejere og brugere af ejendommen til at frede og værne om mindesmærket, således at det ingensinde måtte blive beskadiget ved gravning, pløjning, bortførsel eller tilførsel af sten eller på nogen anden måde. Besøgende skulle have adgang til at bese mindesmærket ad den dertil førende sti.

Ved skrivelse af 16. januar 1990 har Fyns Amt, Teknik- og miljøudvalg, på amtsrådets vegne anmodet fredningsnævnet om at gennemføre fredningssag til forbedring af adgangsforholdene til langdyssen i overensstemmelse med et samtidigt vedlagt fredningsforslag. Det meddeltes, at et foreløbigt fredningsforslag havde været drøftet på et offentligt møde den 25. maj 1989. Forslaget blev i medfør af naturfredningslovens § 15, stk. 1, bekendtgjort i Fyns Amts Avis, Statstidende og Øboen henholdsvis den 21., 23. og 27. februar 1990.

Fredningsnævnet indkaldte til besigtigelse den 7. marts 1991. Den for forslagsstilleren, Fyns Amtsråd, mødte redegjorde for fredningsforslaget og oplyste herunder, at man efter henstilling fra Danmarks Naturfredningsforening ønskede erhvervelsen udvidet, således at bræmmen omkring voldstedet kom til at udgøre 5 meter i stedet for 2,5 meter. På mødet var der endvidere enighed om, at forslaget bør ændres, således at den sti, som efter forslaget skal anlægges fra parkeringspladsen til dyssen, får rette vinkler for at gøre mindst skade på landbrugsejendommen.

På et derefter den 26. september 1991 på adressen Humblevej 2, 5932 Humble, afholdt møde behandledes et fredningsforslag udarbejdet i overensstemmelse med de retningslinier, som blev afstukket på mødet den 7. marts 1991.

Ejeren af matr. nr. 8 r Kædeby by, Humble, Knud Phil, gav møde,

mens hans far, ejeren af matr. nr. 12 b Humble by, Humble, Juel Pihl, ikke gav møde. Han har oplyst overfor et af fredningsnævnets medlemmer, at han ikke vil modsætte sig, at der fortsat er adgang til langdyssen over hans gårdsplads. Knud Pihl oplyste, at han ønsker, at adgangen til langdyssen også fremover sker ad den vej, der hidtil har ført dertil. Han fandt det urimeligt, at han skal have besværet med at holde folk borte fra sine afgrøder.

Den for Fyns Amts Landskabsafdeling fremmødte oplyste, at man gerne fra tilsynsmyndighedens side vil drage omsorg for, at der opsættes et lavt hegn for at holde publikum på plads.

Fyns Amtsråds formål med sagens rejsning har været at tilvejebringe parkeringsareal og ny stiadgang samt sikre mulighed for, at der kan udføres pleje på "Kong Humbles Grav".

Idet fredningsnævnet kan tilslutte sig formålet og det til opfyldelse heraf nu foreliggende forslag

b e s t e m m e s:

Fyns Amtsråd kan erhverve langdyssen, kaldet "Kong Humbles Grav", beliggende på matr. nr. 12 b Humble by, Humble, samt en bræmme på 5 meter uden for randstenene.

Fyns Amtsråd kan endvidere fra matr. nr. 8 r Kædeby by, Humble, erhverve areal til anlæg af en parkeringsplads på 58 x 40 m² samt på begge ejendomme erhverve areal af en bredde på 2,5 meter til anlæg af en sti fra parkeringspladsen til langdyssen alt i overensstemmelse med vedhæftede kort.

Til ejeren af matr. nr. 8 r Kædeby by, Humble, gives en erstatning på 20.000.00 kr.

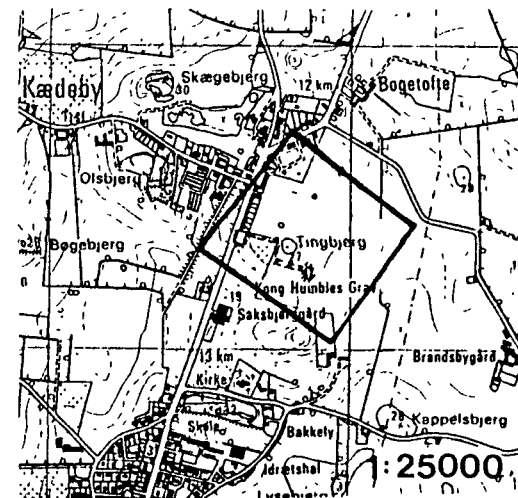
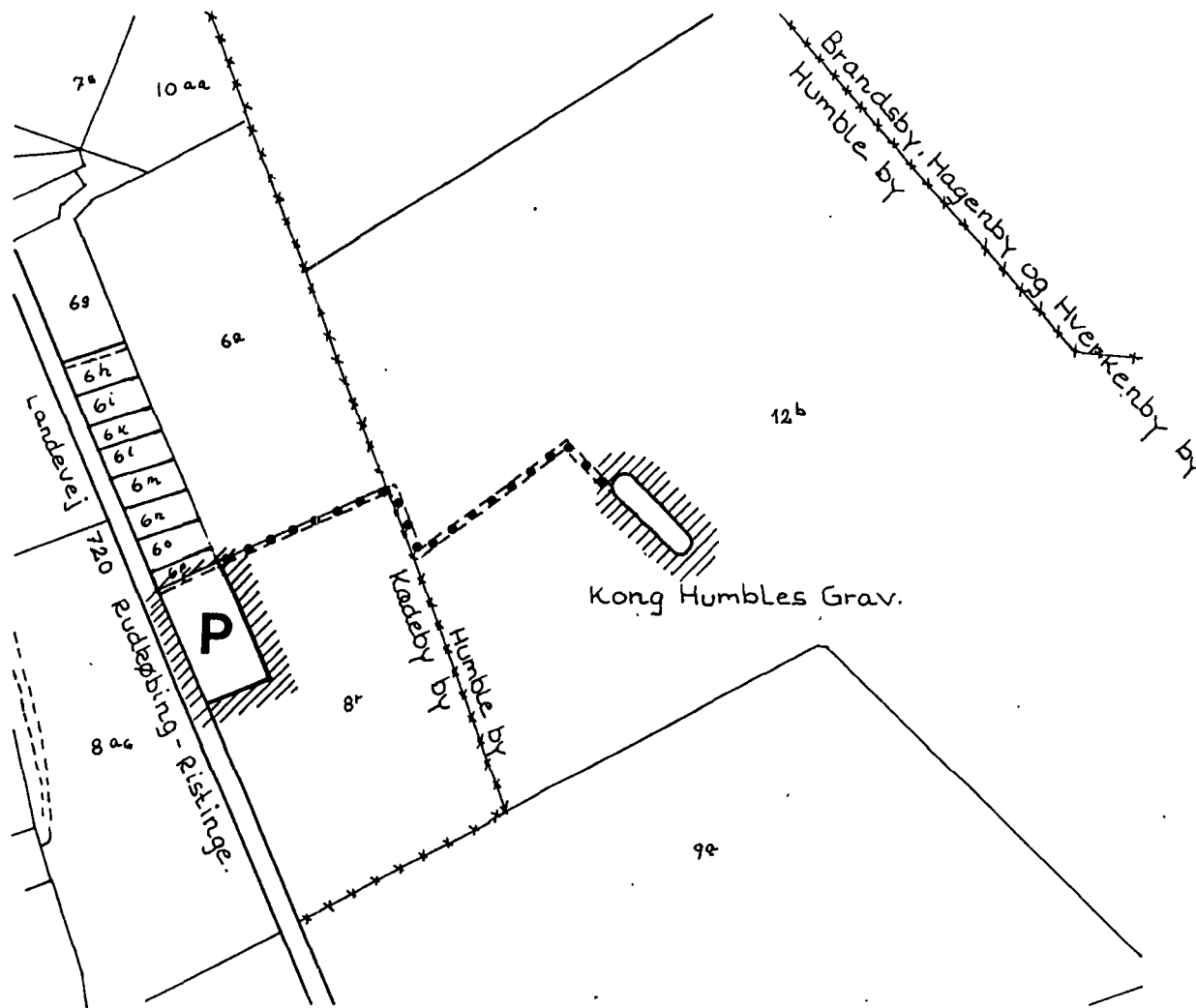
Til ejeren af matr. nr. 12 b Humble by, Humble, ydes en erstatning på 5.000.00 kr.

Tilsynsmyndigheden drager omsorg for, at der langs stien opsættes
et lavt hegn.

Hans Chr. Poulsen
Hans Chr. Poulsen
formand

Torben Jørgensen
Torben Jørgensen

Jens Balle Nielsen
~~Jens Balle Nielsen~~

Fredning af Kong Humbles Grav, parkeringsplads og stiadgang 1:4000

Matr. nr. 8 r Kædeby By, Humble
 Matr. nr. 12 b Humble By, Humble

- ////// Fredningsgrænse
- Offentlig sti
- P Parkering
- ***** Ejerlavsgænse

OVERFREDNINGSNÆVNET >

Overfredningsnævnets afgørelse

af 6. maj 1993

i sagen om fredning af langdyssen "Kong Humbles Høj"
i Sydlangeland kommune, Fyns amt (sag nr. 111/420-4).

Fredningsnævnet for Fyns amts sydlige fredningskreds har den 15. januar 1992 afsagt en kendelse, hvorefter langdyssen kaldet "Kong Humbles Grav" eller "Kong Humbles Høj" og nogle yderligere arealer afstås til Fyns Amtskommune. De 2 lodsejere, der efter kendelsen skal afstå arealer, har påklaget kendelsen til Overfredningsnævnet.

Langdyssen, der ligger på den privatejede ejendom matr.nr. 12 b Humble By, Humble, og et omgivende areal i 1,5 m bredde er fredet ved en den 28. juni 1910 tinglæst overenskomst mellem ejendommens daværende ejer og Nationalmusæet. I overenskomsten bestemtes tillige, at besøgende skulle have adgang til at bese mindesmærket "ad den dertil førende sti". Denne sti har en længde af henved 500 m og går fra langdyssen mod syd gennem ejendommens gårdsplads, indtil den udmunder i kommunevejen Brandsbyvej i en afstand af ca. 250 m fra en mindre parkeringsplads ved Humble kirke.

Fredningsnævnets kendelse af 15. januar 1992 har til formål dels at ændre offentlighedens adgang til langdyssen ved at tilvejebringe et 2.320 m² stort parkeringsareal ved landevejen Rudkøbing-Ristinge, hvorfra en ny knap 300 m lang sti føres mod øst over matr.nr. 8 r Kædeby By, Humble, og ovennævnte matr.nr. 12 b Humble By til langdyssen, dels at sikre mulighed for, at der kan udføres pleje på fortidsmindet. I kendelsen er bestemt, at såvel parkerings- og stiaarealet som langdyssen og en bræmme på 5 m uden for dens randstene skal afstås til amtskommunen.

Det er oplyst, at amtsrådet har meddelt principptilladelse efter vejloven til anlæg af en overkørsel til landevejen til brug for en parkeringsplads den pågældende sted.

Klagerne har i første række påstået fredningsnævnets kendelse ophævet. Det gøres herved gældende, at de ved kendelsen besluttede adgangsforhold ikke blot vil medføre meget betydelige ulemper for dem, men også forekommer trafikalt betænkelig på grund af en større parkeringsplads umiddelbart langs en landevej. De trafikale betænkeligheder støttes af, at amtet har afslået at tillade en erhvervsvirksomhed på den modsatte side af landevejen at anlægge en overkørsel. Klagerne anser de eksisterende adgangsforhold for at være tilstrækkelige.

Fyns Amt har ønsket fredningsnævnets kendelse stadfæstet og henvist til, at den i 1910 etablerede adgang til langdyssen forlængst er forældet og ikke modsvarer nutidens behov. Amtet har oplyst, at en skitseprojekteret omfartsvej øst om Humble vil forløbe i kort afstand fra langdyssen, men at denne vej ikke forventes anlagt før tidligst om 8-10 år.

Både Miljøministeriet v/ Skov- og Naturstyrelsen og Sydlangeland Kommune har anbefalet fredningsnævnets afgørelse stadfæstet.

Under sagens behandling har Overfredningsnævnet med deltagelse af 9 af nævnets 11 medlemmer foretaget besigtigelse og afholdt møde med de i

sagen interesserede. Under besigtigelsen drøftedes en mulig anden løsning af adgangsforholdene med tilvejebringelse af en ny parkeringsplads ved Brandsbyvej. Efterfølgende forhandlinger herom er imidlertid endt uden resultat.

Overfredningsnævnet udtaler herefter enstemmigt:

Efter ikrafttrædelsen af naturbeskyttelsesloven den 1. juli 1992 er det ikke længere påkrævet at gennemføre en fredning, for at der uden ejerens samtykke kan foretages plejeforanstaltninger på et privatejet fortidsminde. Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 551 af 22. juni 1992 giver nu vedkommende amtsråd en umiddelbar ret til at pleje privatejede fortidsminder. Endvidere er det bestemt i naturbeskyttelseslovens § 13, at der ikke må foretages jordbehandling, gødes eller plantes nærmere end 2 m fra et fortidsminde. Som sagen er forelagt Overfredningsnævnet, kan hensynet til at beskytte og pleje langdyssen herefter ikke begrunde fastsættelsen af særlige fredningsbestemmelser herom, endsiige arealets afståelse til amtet.

Den eksisterende adgang for offentligheden til at bese langdyssen er ikke den bedste. De ændrede adgangsforhold, som følger af fredningsnævnets kendelse, må allerede som følge af den væsentligt kortere gangafstand fra parkeringsplads anses for bedre, men anlæg af en omfartsvej øst om Humble by vil muliggøre en optimal løsning. En sådan løsning er efter de foreliggende oplysninger i sigte inden for en overskuelig årrække. Overfredningsnævnet kan derfor ikke tiltræde, at der nu ved en fredningsafgørelse foreskrives anlæg af en større parkeringsplads ved den nuværende landevej og af en for de pågældende ejere generende sti fra parkeringspladsen til langdyssen.

Med disse bemærkninger ophæves fredningsnævnets kendelse af 15. januar 1992.

På Overfredningsnævnets vegne

Bendi Andersen
Overfredningsnævnets formand